

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.-	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre --- 3.-	Negyedévre --- 3.60
Félévre --- 6.-	Félévre --- 7.-
Egész évre --- 12.-	Egész évre --- 14.-

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap.
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség
Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28
Hirdetések petít számitással, díjszabás szerint.
Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

A nemzeti állam alapköve.

Budapest, május 18.

Az egységes magyar nemzeti állam kiépítésének kétségkívül egyik leghatalmasabb és legbiztosabb alapja az iskola. És csodálatos, hogy mi ezt a kiváló eszközt meglehetősen hosszú ideig, sőt mondhatnók, egészen a legutóbbi évekig, bár több ízben eléggé jeles kezekben volt közoktatásügyünk vezetése, nemcsak hogy nem aknáztuk ki kellőképpen, hanem még bizonyos tekintetben használatba sem vettük. Pedig, hogy beláttuk azt, minő hathatós tényező az iskola, különösen pedig a népiskola a nemzeti állam kiépítésére, mutatják a kiegyezés óta alkotott népiskolai törvényeink. Ámde az volt a hiba, hogy ezeket a törvényeket vagy nem merték radikálisan végrehajtani kormányaink, tartva egyrészt a nemzetiségek, másrészt a felekezetek felzudulásától, vagy nem akarták, nehogy ezzel az említett elemek szavazatait a választásoknál elveszítsék. Alkalmassint ez volt az oka, hogy mindegyik törvényben elrejtettek egy-egy kibúvó ajtót, amelyen azután, ha kortesszemponthoz szükségesnek látták, a törvénynek éppen legfontosabb intézkedéseit szép szerével eltüntették.

Berzeviczy Albert miniszter azonban úgy látta végre belátta, hogy az e fajta kétkulacsosságból mérhetetlen kár háramlik a minden igaz magyar ember lelkét betöltő ama magas szeszemre, hogy kiépítsük a magyar nemzeti államot, éppen azért olyan irányban szándékozik a népiskolai közoktatást reformálni újabban nyilvánosságra bocsátott és az e hónap 27-én összehívott anketén megvitatás alá kerülő törvényjavaslatában, mely hivatva lesz a nemzeti ügyet dialra juttatni. Természetesen ez nem történik, de nem is történhetik máról holnapra, de mégis fényesnek és tiszteletreméltónak kell, hogy tartsuk azt a kezdeményező lépést, amelyet a miniszter javaslatában ez irányban megtett. Mert az új törvényjavaslaton világosan végigvonul az a nagy nemzeti és politikai elv, hogy a magyar nyelvnek, mint az állam nyelvének föltétlenül érvényesülni kell a népnevelés egész vonalán. A magyar nyelvnek kell annak a kapcsolnak lenni, mely a nemzetet összetartja és ennek a nép milliói között való terjesztése elsősorban a néptanító feladata és kötelessége.

És hogy a néptanító e kötelességének megfelelhessen, arról is kellőképpen gondoskodik az új javaslat. Az iskolamulasztásokat szigorúan bünteti. Vigyáz arra is, hogy az elemi iskolát végzett tanuló a megfelelő tudással hagyassa csak el az elemi iskolát. Éppen azért, ha ezzel nem bír, akkor még egy évvel megtoldja a tanulási idejét.

A magyar nyelv szempontjából kiválóan becses a javaslatnak a nem állami jellegű elemi népiskolák tanítási nyelvére vonatkozó rendelkezése.

Kimondja ugyanis a javaslat, hogy nem magyar tannyelvű iskolákban, ahol a növendékeknek legalább husz százaléka magyar anyanyelvű, a magyar nyelvet, mint második tannyelvet kell feltétlenül használni. A hivatalos adatok szerint 3343 olyan nemzetiségű tannyelvű iskola van, amelybe magyarajku gyermekek is jártak és járnak és ezekben a magyar fiukat egyáltalán nem tanították és máig sem tanítják anyanyelvükön. Hát ugyancsak itt az ideje, hogy ennek a szegyenletes állapotnak valahára vége vessék.

A magyar nyelv jogának és az állam tekintélyének megvédésére a javaslat a tanítók fegyelmi ügyeit három csoportban szabályozza. Különösen értékes az a rész, mely kimondja, hogy bármilyen jellegű népiskolánál alkalmazott tanító ellen a közigazgatási bizottság van jogosítva a fegyelmi eljárást foganatosítani: a) ha a tanító a magyar nyelv tanítását elhanyagolja, vagy nem a kitűzött célnak megfelelő sikerrel tanítja; b) ha az iskolában eltiltott tankönyveket vagy taneszközöket használ; c) ha államellenes irányt követ. Ezek a pontok hatalmas fegyver az állam kezében a nemzetiségi izgatók megfékezésére, valamint az a rendelkezése is a javaslatnak, hogy ha valamely községi vagy felekezeti népiskolánál az előző pontokban felsorolt okokból kell elmozdítani a tanítót, az így megüresedett állásra az új tanítót a vallás- és közoktatásügyi miniszter az iskolafentartó minden további meghallgatása nélkül nevezi ki.

Messze kiható fontossága van a nemzeti érdekek szempontjából a javaslat ama részének is, mely a tanítóképzésről és képesítéséről rendelkezik. A felekezeti tanítóképző intézetekben tartandó tanítóképző alapvizsgálathoz ugyanis ezentúl a közoktatásügyi miniszter kormányképviselőt rendel ki, akinek a többek között kötelessége lesz meggyőződni arról is, hogy a tanítójelöltek bírják-e a magyar nyelvet oktató képességgel? Mert ha nem, úgy nem jutnak oklevélhez. Ez különösen azért fontos, mert eddig a nemzetiségi tanítóképzőkből kikerült tanítók vagy semmit vagy igen keveset tudtak magyarul és így természetesen nem is tanítottak. Már ha egyébről nem, ez egyetlen okból is feltétlenül szükség van a tanítók állami képesítésére.

A miniszter azonban nemcsak követel, de jutalmaz is. Nemcsak megszabja a községi és felekezeti tanítók fizetésének minimumát, hanem jelentékeny korpótlékban is részesíti őket s ott, hol ezt megadni a község vagy felekezet nem képes, államsegélyt nyújt. Ez is igen helyes és okos intézkedés, mert ezzel csak sarkalja a tanítókat, hogy hűséges gyermekei legyenek annak az államnak, mely az ő szerény ugyan, de tisztességes megélhetésükről gondoskodik.

Nem mondjuk, hogy minden tekintetben tökéletes ez a javaslat, de minden esetre olyan, amelytől igen sokat remélünk a magyar nem-

zeti állam megizmosodása tekintetéből. Éppen azért hisszük, hogy a törvényhozás minél előbb törvényerőre emeli.

Budapest, május 18.

A képviselőház holnap, csütörtökön délelőtt 10 órakor ülést tart, melyen megkezdik a beruházási törvényjavaslat tárgyalását.

Az osztrák delegáció elnöke a királynál. Az osztrák delegáció elnöke, lovag Javorszki tegnap délutánra kihallgatásra kapott meghívót a királyhoz. A kihallgatás tárgya az a kérdés volt, hogy az osztrák delegáció hogyan fogadta a hadügyi költségvetést.

A függetlenségi Kossuth-párt értekezlete. A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt tegnap este értekezletet tartott, melyen a beruházási törvényjavaslatot tárgyaltak. Az értekezlet iránt nagyon csekély érdeklődés mutatkozott. A napirend előtt Mezőssy Béla vette Barta Odont védelmébe és kijelentette, hogy helyette nem kíván a pénzügyi bizottság működésében résztvenni. Mégis Justh Gyulának, másoknak és Thaly Kálmánnak a kérésére elfogadta a bizottsági tagságot. A delegációs százhathárom milliós hadügyi követelés megvitatása, valamint a vasutasok érdekében teendő intézkedések céljából, a párt holnap újabb értekezletet tart.

Az értekezlet tegnap este hat órakor Thaly Kálmán nyitotta meg. Napirend előtt Justh Gyula a budapesti Irányi-szoborról tett jelentést. A szobrot, amely a Gyár-utcában kapott helyet, május 29-én délelőtt tízenegy órakor leplezik le. Az értekezlet a felszólaló indítványára elhatározta, hogy a leleplezés ünnepén a párt testületileg vesz részt; felkérték Komjáthy Béla alelnököt, hogy a párt nevében tegyen koszort a szoborra és Illjés Bálintot, akadémizotása esetén Benedek Jánost, hogy az ünnepre írjon ódát és szavalja el. Ugyancsak napirend előtt Mezőssy Béla kérte a pártot, mentse fel őt a pénzügyi bizottsági tagságtól, amelyet Barta Odón kibuktatása következtében kapott. Justh Gyula, Olay Lajos, Benedek János és Thaly Kálmán kérésére Mezőssy visszavonta lemondását. Ezután áttértek a napirendre. A Szegeden felállított középítési tanács hatáskörének újabb meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat dolgában a párt felkérésére Polczner Jenő fog a Házban felszólalni. A Wimpffen gróf örökös főrendiházi tagságára vonatkozó javaslat dolgában az értekezlet kimondta, hogy a javaslatra vonatkozóan a képviselőházban Benedek János szólaljon föl, oly szellemben, hogy követelje a parlamenti reformmal kapcsolatban a főrendiház reformját is. Ezután napirendre került a beruházási törvényjavaslat, amelyet Komjáthy Béla ismertetett. Az értekezlet a javaslatot általánosságban elfogadta és megbizta Komjáthy Bélát, hogy a képviselőházban a javaslat tárgyalásakor szólaljon föl. A részletes tárgyaláskor az egyes szakaszokhoz felszólaltak Szatmári Mór, Károly József és Papp Elek. Ezután Rátkay László a delegációtól kért 163 milliós hadügyi hitelt hozta szóba. Ez óriási követelés ellen, ugymond, a pártnak tiltakoznia kell és föl kell emelnie óvó szavát. Olay Lajos a vasutasok dögáról beszélt. A párt becsületbeli kötelessége, hogy a vasutasok érdekében felszólaljon a képviselőházban és egyrészt sorsuk javítását követelje, másrészt a pörbe fogott vasutasoknak annesztárt eszközöljön ki.

Az elnök a politikai helyzet és a vasutasok dolgának megvitatása végett, ma délután öt órára újabb értekezletet hívott össze.

Az osztrák pénzügyminiszter Budapesten.
Böhm-Bawerk lovag osztrák pénzügyminiszter ma reggel Budapestre érkezett s miután tárcája körébe vágó ügyekben több beszélgetést folytatott, a legközelebbi déli vonattal ismét visszatért Bécsbe.

Az 1904. évi költségvetés.

A pénzügyi bizottság ülése.

Budapest, május 18.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt fél 11 órakor Falk Miksa elnöklete alatt tartott ülésében kezdte meg az 1904. évi állami költségvetés tárgyalását.

Az ülésen részt vettek a kormány részéről gróf Tisza István miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, Dárday Sándor állami számvevőszéki alelnök, Papp Elek miniszteri tanácsos.

Elnök az ülést megnyitván, napirend előtt felszólalt.

Neményi Ambrus indítványozza, hogy a pénzügyi bizottság ujtassa meg az 1903. évi költségvetésről szóló általános jelentésében foglalt azt a határozatot, amely szerint minden miniszterium arra utasított, hogy a költségvetés indokolásában közölje pontosan a szolgáltatásra a központba berendelt tisztviselőknek javadalmazását, valamint a központban szolgáló fizetéstelen vagy segélyben részesülő tisztviselők kimutatását. Azt indítványozza, hogy azokat a minisztereket, akik e határozatnak az 1904-ik évi költségvetés indokolásában eleget nem tettek, kérjék fel, hogy a kérdéses kimutatásokat még az illető tárca költségvetésének tárgyalása előtt közöljék a pénzügyi bizottsággal.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy az egyes tárcaknál a kimutatásokat az illető miniszter előterjesztendő és ezzel a kérdés megoldást fog nyerni.

A bizottság a miniszterelnök kijelentésében megnyugszik. Következik a napirend: kisebb tárcák tárgyalása.

Az udvartartás.

Kammerer Ernő előadó jelenti, hogy a királyi udvartartásnál van két millió korona emelkedés. Erről külön törvényt adtak be, amelyet a pénzügyi bizottság már letárgyal. Javasolja, hogy a Házban ez a törvény a költségvetéssel együtt tárgyalassék s annak elfogadásához képest állapítják meg a tételt.

Gróf Tisza István miniszterelnök: A költségvetésben több oly tétel van, mely csak az esetben marad meg, ha a vonatkozó törvényjavaslatot elfogadják. Ilyen a vasutasok fizetésemelésére felvett összeg, a beruházási kölcsön és így leghelyesebb a tételt a költségvetésben meghagyni.

Szederkényi: A régi tételt tartja fentartandónak és csak akkor kívánja beilleszteni az emelkedést, ha a vonatkozó törvényjavaslatot elfogadják.

Neményi Ambrus és Justh Gyula felszólalása után Lukács László pénzügyminiszter: Teljesen

költségvetési szempontból csak úgy lehet eljárni, hogy ez a tétel beillesztessék. Már most a kormány-nak kötelessége minden előrelátható kiadást beilleszteni a költségvetésbe, hogy teljes képet nyújtson.

Komjáthy Béla: A régi tétel beállítását tartja helyesnek.

Tisza István gróf miniszterelnök: A kérdés úgy áll, hogy nekünk javaslatot kell tenni. Ezt azon az alapon kell felépíteni, amely valószínűleg el fog fogadtatni. A pénzügyi bizottságnak már benn van a javaslata a civilista felemeléséről és így a költségvetés összeállításánál ezzel számolni kell. Ha a Ház ezt a törvényjavaslatot el nem fogadja, le fog szállítani a tétel és másképp nem is oldható meg a kérdés.

Miklós Ödön: Célszerűbbnek tartaná, hogy a civilista emeléséről szóló törvényjavaslatot és e tekintetben ma még végleges álláspontot nem foglal el. Az a körülményektől fog függeni. A beruházási javaslatot azért tüzték ki előbb, hogy a kölcsön föl legyen vehető és meg lehessen kezdeni a munkálatokat.

Justh Gyula: Magyar udvartartás nem lévén, semmi összeget sem szavaz meg, felemelést pedig éppen nem. Kéri a felemelésre vonatkozó javaslat visszavonását; a tételt el nem fogadja.

Komjáthy Béla: A civilista felemelését nem szavazza meg. Attólja, hogy bizonyos fényt kell a koronának adni, de ez nem lehet több, mint amennyit a gazdasági helyzet megenged.

Szederkényi Nándor: Mivelhogy belementek az érdemleges tárgyalásba, előadja az udvartartásra vonatkozólag ama nézetét, hogy a királynak az év bizonyos idejét itt kellene töltenie. A 67-iki törvény kimondja, hogy az udvartartás nem közös ügy és így kell magyar udvartartásnak lenni. Ilyen pedig nincs és ha nem létezik, akkor annak egy krajcárt sem lehet megszavazni.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Azt gondolja, hogy a magyar udvartartás kérdése nem függ össze az udvartartási költségére felvett összeg mennyiségével. Ami magát a magyar udvartartást illeti, törvényeink sehol sem mondják ki, hogy a királynak külön magyar udvartartást kell vezetnie. Az igaz, hogy ebből sok gazdasági haszon hárulna az országra. A dolog lényegét nem abban keresi, hogy tényleg két külön háztartás legyen, hanem hogy minden oly cselekedetnél, mely a magyar király által végeztetik, a magyar udvartartás domborodjék ki. Ez a magyar zászlósúrak igénybevételével megtörténik. A másik az, hogy a felségének Budapestben tartózkodása ne látogatás legyen, hanem az itt tartózkodás a rezidenciális jellegével történjék, ami szintén megvan. Az udvartartás az, melynél 1873 óta semmi emelés nem történt. Az udvartartás ugyanazon keretekben van ma is, mint 1877-ben. De bekövetkezett ott is, hogy a személyzet fizetését kellene emelni, mert illoiményeiknek együtt kellett haladni az állami tisztviselők illoiményével. Ez már is deficitet idézett elő. Nem a fény emeléséről van tehát szó, hanem arról, hogy a magyar nemzet nem nézheti, hogy az udvartartás költségei a felsége vagyonából fedeztessenek, egy krónikus deficitet kell itt megszüntetni és részben arra szükséges ez az

emelés, hogy a magyar udvartartás jobban kidomboríttassék.

Heltai Ferenc megszavazza a tételt.

Komjáthy Béla azt kérde, hogy a korona várományosai oly személyekkel vétetnek-e körül és úgy neveltetnek-e, hogy trónrajutásuk esetén az országra veszély nem hármlik. Óhajtáná tudni, hogy a civilistából részesednek az udvarhoz tartozó főhercegek is. Ki és milyen mértékben részesedik?

Justh Gyula: A királyi palota építésének egy részletkérdésében kér felvilágosítást.

Lukács László pénzügyminiszter bejelenti, hogy eddig 1,854.700 koronát előlegeztek; a visszafizetés 30 és egyharmad év alatt történik. A törlesztési részletek fel lesznek emelve a civilista emelésével. Még az összes költségek nem tudhatók és a részletek nagysága akként fog megállapíttatni, hogy 30 és egyharmad év alatt történjék a visszafizetés.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy a főhercegek dotációja a felségének oly magántermészetű ügye, melynek részletezésébe bele nem mehetünk. Annyit azonban jelezhet, hogy költségemelés 1872. óta nem történt. A korona várományosának nevelése természetesen akként történik, hogy az Magyarország érdekeinek is megfelelően.

Szederkényi: A főhercegek dotációját nem magánügynek, hanem közügynek tartja.

Kammerer Ernő: Ajánlja a tétel elfogadását.

A kabinetiroda és kabinetiroda nyugdíjai tételénél

Komjáthy Béla, Justh Gyula és gróf Tisza István miniszterelnök felszólalása után a tételt elfogadják.

Az országgyűlés.

Neményi megjegyzi, hogy a takarékoskagot a képviselőház és főrendiház kiadásainál nem respektálják. Egyesíteni kellene a két Ház adminisztrációját. Komjáthy Béla azt kérde, hogy az alelnökök fizetése miért van felvéve, mikor azt még a Ház nem szavazta meg. Lukács László pénzügyminiszter: A Ház autonóm módon jár el költségei megállapításánál. Rakovszky: Nem osztozik abban a nézetben, hogy a Ház autonómice határoz a költségekben.

Tisza István gróf miniszterelnök: A gazdasági bizottság jelentése a képviselőház 1903-ik évi költségvetéséről a Háztól eltagadtatott. E ben benne van az alelnökök tiszteletdíja és így határozathozattal állunk szemben.

Az országgyűlésre vonatkozó tétel megszavaztatik.

A közösügyi kiadások.

Justh Gyula elvi szempontból semmit sem szavaz meg az emelkedések ellen tiltakozik. Zichy Aladár gróf: Nem elvi, de gazdasági okokból nem járul hozzá a költség megszavazásához.

Szederkényi: Nem járul hozzá a közös költségminiszterium költségéhez, mert nincs meg a paritás. Hasonló a helyzet a hadügyminiszteriumban. Ez intézkedések nem felelnek meg a 67-es törvények szellemének.

Rakovszky István: A 67-es alapnak hiva, de a magyarellenés áramlat a költségminiszteriumban lehetetlenné teszi a tétel megszavazását. Protekciós rendszer van a miniszteriumban, mely a magyarokat onnan elűzi és magyar ember ottan nem tud karriert csinálni.

Gróf Tisza István miniszterelnök: A kérdést rész-

Gyöngysógor.

Elbeszélés.

Irla: Cséplő Ernő.

(Vége.)

Ekkortájtban vetette arra sorsa Gabi Gábor uramat is. Lassan, komoly méltósággal jött, mint hivatalbeli emberhez illik, bírálgatva, kinek-kinek milyen lesz az idej gyümölcstermése; miközben Varga mesgyéjéhez érkezett. Eszrevette, hogy nyitva a pinceajtó, azt is látta az este, hogy a gazda vásárra ment, nem tudott azért ellentárlani annak, hogy be ne nézzen és néhány szót ne váltson a kíváncs, szép asszonnyal.

— Hangos adj' Isten!-nel köszönt be az ajtón, de a fogadj Isten! csak nem hangzott rá. Beljebb kerülve jött csak tudomására, hogy senki sincs ott. Hol lehet Ágnes? A domboldalon sem láthatni. De nini! ott a fák alatt lesz alighanem!...

Oda érve alig mert lélekzetet venni Gabi Gábor. Nem tudta, mihez kezdjen! A legegyszerűbb és legtanácsosabb megoldás az lett volna, hogy nem háborgatja az asszonyt álmában, hanem odább áll. De mikor legjobb a gondolat, mikor legbecsületesebb a szándék, ott áll már egy lépés távolságra az ördög, aki egyszerre ellenkező irányba tereli az ember gondolatát.

Ágnes megmozdult és ezzel a mozdulattal bíró uramnak minden csepp vére fejébe tolt, kikérgetve onnét minden józan ész, minden

tiszta gondolatot. Megfeledezett arról, hogy ő a törvénybíró, meg arról, hogy mit diktál a tisztesség, meg midenről, és csak az alvó szép asszonyt, a virágzó fát, a mosolygó eget látta. Nem tudni hogyan, de egyszerre csak átölelve tartotta Ágnes; örült szenvedéllyel csókolta szemét, száját, ahol érte. Az asszony meglepetve riadt fel, de aztán elmosolyodott, s mintha álmát folytatni akarná, behunyta szemét; hagyta magát ölelni, csókolni, mint aki nem ura többé akaratának...

Csak legalább a szomszédasszony, a Mária néni ne látta volna a szerelmeseiket. Vagy ha látta, hát nemult volna el örökre, vagy vert volna gyökeret a lába, hogy mozdulni sem tudott volna sehová. Egyik sem történt meg és Mária nem lett volna ő, ha a kis város ez ujságot nem tőle hallja először. Hát még amit tőditott!... Elég az hozzá, Vendelt a jóakarók egyszeribe értesítették a feje felett tornyosuló fekete fellegekről. Mint a haragos mennykő, mikor kiválasztott áldozatát egyszerre akarja megsemmisíteni, rontott Vendel a bűnös asszonyra: igaz-e?... És mikor az nem is tagadta, felordított, mint az érzékenyen megboszt erdei vadállat, odakapott a sarokban álló öreg fejszéhez, hogy kettéválassza az asszonyt. De az akkor már az utcán futott...

Futott, menekült védett helyre, erős karokba, Gabi Gáborhoz. Annak a küszöbén esett össze. A gazda felemelte, bevitte, lefektette s

Ágnes ettől kezdve ott is maradt a házban... Ezalatt a nép az utcán az ordító és az egész belyár világ kiirtását tervező Vendelt csillapította. Elvitték a kocsmába, hadd felejtse el bánatát. Vendelt azóta nem látták józannak; csak egyszer, amikor a házát, szőlőjét más vette birtokába, mikor elfogyott a hitel, a nota, a jó pajtás, hogy aztán sohase tisztuljon ki a mámorból. Néhány nem értékesíthető szerszámával kitámolygott szülőfalujából. Azóta minden falu kocsmá otthona és minden tanya a tanya. Ha rekedt ordítását hallatja a falu végén, ebből megtudják, hogy megérkezett s megszólítja egymást a szomszédok: «Hallja kend, itt a gyöngysógor!...» Készítik aztán elő a hiányosságban szenvedő löszerszámokat, akkorra, ha valamelyest kijózanodik majd...

Ágnes rendkívül megrázta a bünt olyan gyorsan követő büntetés. És bár Gabi Gábor híres doktorokat járatott hozzá, még a nyári szellőtől is féltette, óvta, a rózsák csak nem akartak többé arcára visszatérni. Marta a lelkiismeret, rágódott lelken az elpusztíthatlan féreg; sorvasztotta, örölte szervezetét a mardosó önvád. Csak három évig maradt lakója Csértő Gabi Gábor házában, melynek gazdájához csak a bűnös szerelem útján volt köze, aztán ki kívánczított még csendesebb helyre, ahol minden bünt megbocsátanak, ahol béke uralkodik és a kiengesztelődés virágai nyílnak az anyaföldhöz megtért test hamvai felett.

letezni a delegációban fogja. Az emelkedés mindössze mintegy 410.000 korona, tehát az emelkedés a lehető legyszerényebb. Ami az 1905-re tervezett rendkívüli kiadásokat illeti, arra is a delegációban fog felvilágosítást adni, annak nem akar elébe vágni, de reméli, hogy azok után másképp fog állani a kérdés. A közönségi kiadások tétele elfogadtatik és az elnök biztatik meg azzal, hogy a bizottság legközelebbi ülését pünkösdtől hívja össze, amikor a költségvetés tárgyalását folytatják. Ülés vége 2 órakor.

Bikaviadal.

Budapest, május 18.

Ha mostanában nyájas idegen téved Budapestre, a cicerone nem jut zavarba a felől, hogy mit mutogasson neki. Eleven főhercegek és főhercegnők kocsikáznak az utcákon, a delegációban hatalmas külügyminiszter: Goluchowski Agenor ur produkálja magát, mint török-évő, a magyar főurak, miniszterek, udvari tanácsosok állandóan fényes díszmagyarban izzadnak, akár csak az igazságos Mátyás budavári ünnepei idején, Tiller Mór pedig valószínűleg éjjelre sem veti le exotikus konzuli egyenruháját.

Hja, az udvar jelenléte rövid időre fényes látványosságokban bővelkedő metropolist csinál a szürke Budapestből s még a legspleenesebb angol is talál itt most olyan látványt, amit hiába keres az egyenlítőnél a Behring-szorosig.

Koldus népet — pazar lakodalomban; fekete nyomorúságot — ragyogó táncvigalomban.

Hanem valami mégis feltűnően hiányzott Budapest látványosságai közül a szegény sorozatából; valami, ami hiányzott ahhoz, hogy teljes és bevégeztet „nyugat” legyünk; valami, ami végleg beiktat bennünket a világvárosok sorába, amelyben mint afele függeléket, eddig csak úgy tűntek a mi szépséges fővárosunkat, hiányzott a — bikaviadal, a clou-ja az európai látványosságoknak.

Nos hát ez is meg lesz a legközelebbi napokban. Hogy ki által, hogyan és miképp kerül hozzánk ez a spanyol specialitás, az most nem tartozik a dolgra s nem is szándékozunk azzal a humanizmus, felvilágosodottság és a többi igen jól hangzó magas jelszavak szent nevében foglalkozni, hanem a komédiás-sátor körül ügyelgő meztelbas falusi gyerek naiv örömeivel sóhajtok: lesz bikaviadal!

Hurráh: bikaviadal.

Üdvözölve légy, ó spanyol bika, mely vértelen áldozattal bavontatod Budapestet az elsőrangú világvárosok díszes sorozatába.

Üdvözölve legyetek, ó torreadorok, picadorok és egyéb bikaviadorok, hogy bemutatjátok nálunk a bikaingerlés nemes művészetének magas iskoláját.

Talán reánk ragad belőle valami, mert hiszen mi tanulékony népek vagyunk s utóbb még a saját szakállunkra meg is honosíthatnók az állatkertben ezt az izgató mulatságot, mivelhogy a bikákhoz nekünk, magyaroknak is volna némi közünk.

Népszerű orvosi tanácsadónk előírja, hogy: «vacsorára gyomrodát meg ne terheld, mert álmokban megkerget a bika».

Jámbor nyaralók is igen sokat tudnak mesélni a falusi bikákkal előfordult afférekéről, többek között izgalmas kalandokról, melyekben a faramászás és a kerítéseken való átbukdásolás játsza az egyoldalú magyar bikaviadalban a főszerepet.

Hát ez alföldi kivert bika semmi?

A legbőszebb spanyol bika jámbor pudli-kutya ahhoz képest.

Ezért mondom, hogy nekünk is van némi közünk a bikához s bár arénán kívül és belépti díj nélkül ösödök óta nálunk is fordulnak elő bikaviadatok és sokszor nem is olyan ártatlan végezettel, mint a spanyol aréna porondján.

Ellenben tudunk a mi «szabad» bikaviadalaiban olyan frappáns helyzetéről is, amiről a szorosán meghatározott programmpontok közé szorított spanyol viadoroknak halavány sejtelmük sincsen.

Buday Barnától olvastam valahol egy kedves szép novellát a pusztai életből. Abban fordul elő az a jelenet, hogy a megbőszült bika megkerget mindeneket — embert és állatot — a környéken s végül vérben forgó szemekkel neki-

rohan egy tenyeres-talpas leányzónak, aki éppen vizet merít a tanyai kutból.

A megvadult bika már közvetlen közelébe ér és — önök bizonyára azt hiszik, hogy a leány elszalad, vagy ijedtében a kutba ugrik, ó, nem — egyszerűen felkapja két izmos karjával a vízzel teli nehéz vedret és hideg tartalmát a dühös bika pofájába zudítja.

És a bősz állat egyszerre megjuhászodik, el-sompolyog onnan, mint a megvert kuvaszkutya. Ezt csinálja utána a tanyai magyar leányzónak a spanyol torreador!

Nyilvánvaló mindéből, hogy a bikaviadal bizonyos «kötetlen formában nem olyan ismeretlen nálunk, mint azt a nemes spanyolok gondolnak; s így igazán fölleslegesek azok a szemforgatások, spenceri elmefuttatások és feljajdulások a «meg-támadott kultúra» érdekében, amit egyik-másik ujságikkelyben véghezvisznek a spanyol bika-viadalt bemutatója miatt.

Látványosság az a mai formájában, semmi egyéb s akárhány cirkuszi programmnak van sokkalta hajmeresztőbb, idegizgatóbb és ember-életre veszélyesebb produkciója, amihez tóduinak az emberek — izgulni.

Akinek az idegei nem állják a látványosság-nak ezt a speciését, az maradjon otthon, ne nézze meg.

Aki a ritka látványosságok kedvelője, az ugvis megváltja a helyét, bármint beszéljenek a nagy-képűsködő moralisták.

Hagyjuk meg csak azt világvárosi látványosság-nak s ne keverjük bele a humanizmus, felvilá-gosodottság és moral magas kérdéseit. (v. d.)

A japán-orsz háború.

A szárazföldi harcokról.

Szentpétervár, május 18.

Az orosz távirati ügynökség jelenti Karbinból tegnapról: Egy karbini lapnak azt jelentik, hogy e hó 12-én több száz tunguz közeledett Jontaj-állomáshoz és a városra lövöldöztek. Az ott levő lövészsorozat puskatűzzel fogadta őket és elűzte. A közben meg-érkezett határőrsapátok üldözték a menekülőket és 80 tunguzt megöltek. Szünetesen vasuti állomást el-zárták. Hír szerint Kaicsu állomást is bezárják. Egy japán gárda testőrhadosztály Haicseng felé fordult.

Szentpétervár, május 18.

Kuropatkin tábornoknak tegnap Miklós cárhoz intézett távirata jelenti: Kozákjaink május 10-én Kunandianszianban megütköztek egy zászlóaljjal és két lovasszázaddal, melyek látszólag testőrsapátok voltak. A küzdelem másfél óráig tartott. Az ellen-séges gyalogság és lovasság tüzelése nem volt a legpontosabb. Egy kozák elesett, kettő elült. Egy ló elhullott, hét megsebesült. A Föngvancsengtől északkeletre lévő vidéket május 15-én megszállták a japánok és pedig az előrs Jaigumincát, mely a Padaoko-völgyben van és Sityapudrát a Padaoko-mellékfolyója mellett. Az Eichho-völgyben Kunandianszianban és Szjujanban 15-én nem voltak japánok. Május 14-én két japán zászlóalj és két lovasszázad szállotta meg Tulancsient. Ezen, valamint a következő napon nem kutatták át a vidéket Va-fangtinenen túl hat kilométernél. Május 15-én nem láttak nevezetesebb ellencsés helyváltozást Tulancsientől északra.

Berlin, május 18.

Liaojangból táviratozzák, hogy Kuropatkin rende-letére minden nap társas mulatságokat rendeznek és a helyőrség a napi gyakorlatok után részt vesz a szórakozásokban. Egy műkedvelő társaság színi-előadásokat tart.

Kuropatkinnek főgondja most elhallgattatni azt a híresztelést, hogy a japánok meg akarják kerülni és hátból készülnék megtámadni az orosz hadsereget. Elfogott csunguz rablóktól megtudták, hogy a csunguz bandák a japánok zsoldjában állanak.

Port-Arthurból érkezett jelentés szerint a külső kikötőkben még folytatják a kutatásokat.

London, május 18.

Mukdenből jelentik: Itt az a határozott hír terjed el, hogy a japán főerő Haicseng és Kaiting felé utban van, míg egy kisebb sereg Liaojang irányában vonul előre. Minden jel arra vall, hogy fontos események állanak kü-szöbön.

Az orosz segédsapátok.

Szentpétervár, május 18.

Miklós cár tegnap a belgorodi tüzércsapatok meg-tekintése után beszédet intézett a katonákhoz, melyben ama bizalmának adott kifejezést, hogy erős és bátor ellenséggel való küzdelemben megóvják Orosz-oroszország hadseregének dicsőségét. Kharkovban megte-kintette a cár a 121-ik puzai-féle és a 12. Tambov gyalogezredet, ugyszintén az 1. Oranburg kozák-vezredet, végül a 10. hadtest vonatcsapatát. Emlékez-tetett ez ezredék régi dicsőségére és ama reményé-nek adott kifejezést, hogy méltók maradjanak régeb-ben szerzett hadi dicsőségükhöz. Délután 4 órakor a cár Premencsukba utazott.

Japán hajók támadása.

Berlin, május 18.

Inkauból táviratozzák, hogy 16-án éjszaka a szem-határon fényzórók sugarai látszottak s az erődök-ből a fény világítása mellett messze hajókat vettek észre. Kaitsu felől nagy távolságból ágyuzás hallat-szott, amely négy óráig tartott. Másnap ismét meg-ujult az ágyuzás. Öt óra hosszat bombázták a part-vidéket Kaitsutól Jungcsangig. Este 11 órakor kínai tutejások jöttek, akik kilenc japán hadihajót láttak, amelyek világítás nélkül közeledtek. Az éjszaka nyu-godtan telt el.

Japánok partraszállása.

London, május 18.

Niucsvangi tegnapi Lloyd távirat szerint tegnapi japán hajók ágyuinak védelme alatt Kaicsuban japán hadosztály szállt partra és Kiucsvang irányában kezdte meg útját.

TÁVIRATOK.

Olaszország és Ausztria-Magyarország.

Róma, május 18. A külügyminiszter ma a kama-rában fel fog szólalni. Ennek a jelentős politikai nyilatkozatnak számára iparkodik hangulatot kelteni a *Popolo Romano* mai cikke, mely hangsúlyozza, hogy Olaszország politikája az Adria-tengeren loyális és át van hatva a barátságtól Ausztria-Magyarország irányában.

Róma, május 18. A Patria Goluchowski expozéjá-ról szólva, kijelenti, hogy felesleges volna e nyilat-kozatokat magyarázni, mert rendkívül világosak. Ausztria-Magyarországnak és Olaszországnak a Bal-kánra vonatkozó közös céljaik, melyek a jelen álla-pot és a béke fentartásából állanak, pontosan elha-tárolandók. A Patria utal arra, hogy a miniszternek a kereskedelmi politikára vonatkozó fejtegetései a osztrák-magyar kormányok őszinte óhajátásait bizo-nyítják, hogy megoldás jöjjön létre mindkét fél érde-keinek súlyos befolyásolása nélkül.

Az örökimádási templom alapkövetétele.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 18.

Mióta megérkezett hozzánk az a lesújtó hír, hogy földi védangyalunk Erzsébet királyné gyil-kos merénylet áldozatául esett, azóta se szeri, se száma azoknak a tisztelet és kegyelet szülte elhatározásoknak, hogy megdicsőült királynénk emléke országszerte megörökíttessék. Az a rajon-gás, amelylyel az ország népe viseltetett király-nénk iránt, rövid idő alatt valóságos csodát mű-velt és ma talán nincs egyetlen egy kis fészek sem hazánkban, ahol valami csekély arányú emlék is ne hirdető, hogy halóporaiban is épp oly tisztelet és szeretet övezi Erzsébet király-asszonyunkat, mint aminőt életében tanusítottunk iránta. Mi sem természetesebb, mint hogy a fő- és székváros közönsége minden lehetőt elkövet, hogy e nemes versenyben is az övé legyen az elsőség. Így történt azután, hogy a főrangú világ lelkes honleányai az egyházi méltóságokkal karöltve elhatározták, miszerint a tisztelet és szeretet gondolatát az örökimádás magasztos eszméjé-ben juttatják kifejezésre és a katolikus vallás hívei a megboldogult királyné iránt érzett hűség-

nek és hálának jeléül egy templomot építenek. A «Templom egyesület» hitbuzgó tagjai vállalták magukra ezen eszme kivételét és semmi fáradságot nem kímélve, rövid idő alatt nagy összeget hoztak egybe, amelynek segítségével az eszme testet is ölthet.

Az Üllői-ut 75. szám alatt levő telken, éppen szemben a «Stefánia» gyermek-kórházzal, fog az «Erzsébet-Örökimádás» temploma felépülni. Az előmunkálatok annyira előhaladtak, hogy a templom alapkövetételének már e hó elején mi akadály sem állott útjába, az építő-bizottság azonban nagyobb ünnepélyesség keretében óhajtott ezt foganatosítani és így az időre halasztódott, mikor a király és az udvar Budapestre érkezik. Az alapkövetételhez a bizottság úgy a királyt, mint a körünkben tartózkodó főhercegeket is meghívta és így történt azután, hogy az alapkövetétel ünnepélyességét ma délelőtt 10 órára ülték ki. Már a kora reggeli órákban megszállotta a kíváncsi tömeg mindazon utvonulatokat, amelyeken a király és az udvar az ünnepélyre felvonulandó volt. Az Üllői-utnak a körülről egészen a Ludovika-Akadémiáig terjedő részén a rendőrség a gyalogjárók előtt kordont állított fel, a közlekedést pedig az egész Üllői-uton fél tíz órákor elzárták.

Az ünnepély színhelyén a bejáratnál szemben hatalmas hármast sátor állítottak föl, melynek ormán a magyar szent korona díszlett. A sátor közbülső részén díszes oltár volt felállítva, jobbra emelkedett az udvari s balra az állami, egyházi és katonai főméltóságok sátorra. Az oltárral szemben a térség közepén állott az alapkövetés fölött a primási fehér-kék színekből a menyegző. A térség két oldalán tribünök emelkedtek, melyeket a zsúfolásig megtöltött a közönség. A tribünök előtt foglaltak helyet a Mária-intézet, a Ranolder-intézet és az Angol kisasszonyok zárdájának növendékei.

A főméltóságok sátorában ekkor már összegyűltek a kormány tagjai, a püspökök, tábornokok és más előkelőségek, kiknek soraiban ott voltak: Berzeviczy Albert, Hédeváry Károly gróf, Nyíri Sándor, Hieronymi Károly, Plósz Sándor és Cseh Ervin miniszterek, Burián báró közös pénzügyminiszter, Gromon Dezső és Serényi Béla gróf államtitkárok, Márkus József főpolgármester, Samassa József egri érsek, Hornig Károly báró, Mailáth Gusztáv gróf, Városv Gyula, Szmracsányi Pál, Desseffy Sándor, Radnay Farkas, Kohl Medárd dr., Várady L. Arpád, Boltizár József, János Gusztáv Bogisich Mihály, római katolikus püspökök, Mihályi Viktor érsek, Firczák Gyula, Szabó János, Radu Demeter és Hosszu Vazul gör. kath. püspökök, a hivatalos kiküldetésben Steinfeldén idős Lohkowitz Rudolf herceg kivételével az egész tábornoki kar. A főuri világ tagjai közül Esterházy Miklós és Pálffy János hercegek, Karácsonyi Aladár és Jenő grófok, Zichy János gróf, Szápáry Pál gróf, Telegy Géza gróf, Somsich József gróf, Hunyady József gróf, Wimpfen Szigfrid gróf, Zselénski Róbert gróf, Telegy Gyula gróf, Széchényi Domokos és Bertalan grófok. A díszsátor előtt a bejáratnál sorakoztak az építőbizottság tagjai Zichy János gróf elnöklété alatt Csekonics Endre gróf, Cziráky Antal gróf, Zichy Aladár gróf, Szentiványi Zoltán, Simonyi-Semadam Sándor orsz. képviselő, Walter Gyula prelátus, Glattfelder Gyula prefektus, Medicus-lazarista és Soós István karmelita perjel, Aigner Sándor, az új templom építője, a hölgybizottság tagjai, Pallavicini Edéné grófné, Wenckheim Frigyesné grófné, br. Sennyey Pálné, br. Sennyey Mici, gróf Cziráky Lujza és Erzsébet, báró Barkóczy, Ilona, Orczy Tekla báróné, Kiss Aladárné, Rudnyánszky Ferencné, Orosdy Fülöpné szül. Csetei Herceg báróné, Almásy Ilona, az Angolkisasszonyok főnöknője, Ghyczy Erzsébet és Heinrich Ferencné.

Kezessel fél tíz óra után érkezett meg József Agost főherceg, gróf Balthyány Béla kamarás huszárszázados kíséretében, akit a rendezőbizottság nevében gróf Zichy János elnök fogadott és kalauzolt az udvar részére főtartott helyre. Utána jöttek József főherceg Klotild főhercegnővel és Mária Henrietta leánnyal, majd Mária Jozefa főhercegnő, azután Izabella főhercegnő, férje, Frigyes főherceg és leánya, Henriette kíséretében, végül pedig Ferenc Ferdinánd főherceg főudvarmesterével. A főhercegek katonai díszben, a főhercegnők pedig, Klotild főhercegnő kivételével, világos ruhában jelentek meg.

Pont tíz órákor érkezett az ünnepély színhelyére

a király, leánya, Mária Valéria főhercegnővel, kíséretében pedig gróf Paar Ede lovassági tábornok főhadsegéd és Gozani márkai és Driancourt szárnysegéd foglaltak helyet. A királyt a rendező bizottság élén gróf Zichy János elnök fogadta a bejáratnál és röviden üdvözölte, mire a király a következőleg válaszolt:

«Igen szívesen jelentem meg felejthetlen hitvesem, Erzsébet királyné emlékének szentelt ezen örökimádási templom alapkövetételének ünnepélyén és már ezen alkalommal köszönetet mondok mindazoknak, akik lankadatlan buzgalommal fáradoztak és akik nagylelkű adományaik által lehetővé tették, hogy magyar székesfővárosomban az Isten dicsőségére és a hűvek lelki javára egy újabb díszes egyház épüljön.

Az Ég áldása kísérje mindvégig ezen építkezést!»

A beszéd után a pontifikáló papság élén Samassa József egri érsek ő felségének átvijította a feszületet, melyet a király megcsókolt. A papság ezután a díszsátorba vezette ő felségét, mire megkezdődött a szertartás, melynél Samassa érseknek Fehér Ipoly pannonhalmi főpát, Boltizár József és dr. Kohl Medárd püspökök segédkeztek. A főpátok azt a nagy arany díszornátust viselték, mely a felség rendelkezéséből az Oberbauer-féle műintézetben készült, a budavári Szent-István-templom számára. Samassa érsek az oltár lépcsőjére állva, teljes félóráig tartó beszédet mondott, amelyben kegyeletes szavakban áldozott Erzsébet királyné emlékének.

E beszéd alatt sajnálatos baleset történt, mely azonban szerencsére nem zavarta a szertartást. A nehéz arany pluviale súlya alatt a nagy hőségben az agg Boltizár József felszentelt püspök hirtelen fejéhez kapott, támoynogni kezdett s a földre rogyott volna ha a háta mögött álló Bakács János belvárosi plebános erős karjaival fel nem fogja.

Egyéb viz hiánya miatt a szentelt vizet öntötték az ájult főpapra, majd pedig az előhívott mentők térítették magához úgy, hogy rövid idő múltán kocsin eltávoztatott Royal-szállóbeli lakására. A királyt nagyon meghatotta az ősz főpát balesete és a szertartás alatt többször is tudakozódott Wallther Gyula pápai prelátus által horgyléte felől. Samassa József a közbefjött incidens dacára is bánulatos lelki nyugalommal folytatta ünnepi beszédét, amelynek hosszadalma a királyt láthatólag elfárasztotta. A félóráig tartó szónoklat befejeztével következett azután az alapkövetés megáldása és elhelyezése.

A természetből faragott alapkövetés, melybe csak az 1904-es szám volt vésvé, ércokból elhelyezték a jelenleg forgalomban levő érepenzerek egy példányát s az alapítási oklevelet. Ekkor Szmracsányi József oldalkanonok ő felsége elé lépett és hódolatteljesen a szokásos hármast kalapácsütésre kérte föl. A király után Mária Valéria, Mária Jozefa, Izabella és Klotild főhercegnők, majd Ferenc Szalvator, Frigyes József és József Agost főhercegek, végül pedig Khuen-Hédeváry gróf, Berzeviczy, Nyíri, Plósz, Hieronymi miniszterek és a főváros képviselőitében Márkus József főpolgármester ütöttek az arany kalapácsal az alapkövetésre. Ezután a templom építését vezető Aigner Sándor műépítész két pallér közreműködésével csigán a mélységbe bocsátották az alapkövetést, miközben Sztojanovits Jenő karnagy vezetésével a Budai Dalárda Beethoven «Isten dicsőségére» szolozsmáját énekelte.

A pontifikáló érsek megáldotta a templom helyét, majd a «Veni Creator» himnuszt intonálta, melyet a segédkező papság végigénekelte. Ezután következett a szentmise, mely alatt a Budai Dalárda Volkmann Róbert férfikarra irt miséjét adta elő. A tenorszólót Pichler Elemér, a m. kir. Opera tagja énekelte.

Amint a mise véget ért, gr. Zichy János bemutatta a királynak a bizottság hölgy- és férfi tagjait. A király a bemutatottak mindegyikét megszólításával tántette ki, különösen a hölgyekkel társalgott hosszabb ideig. Amíg a király a bizottság tagjaival beszélgetett Mária Valéria főhercegnő is cercet tartott a főuri hölgyek körében. Ugy a király, mint pedig a királyi család jelenlevő tagjai különös kitüntetésben részesítették a hölgybizottság sorában megjelent Sennyei

Mici bárókisasszonyt, akinek holnapi esküvője alkalmából fejezték ki szerencsekívánataikat.

A cercle befejeztével ő felsége Samassa József egri érseknek köszönte meg néhány barátságos szóval, hogy a megboldogult hitvese emlékének mai ünnepe alkalmából a szertartást vezette és oly melegen emlékezett meg ünnepi beszédében Erzsébet királynéről, majd pedig a közönség viharos éljenzése közepette féltizenkettőkor Mária Valéria főhercegnő kíséretében a várba hajtatott. Utána egyenként távoztak a királyi család többi tagjai, valamint a főméltóságok is és már rég elmúlt a dél, mire az ünnepségre egybegyűlt díszes közönség szétszórt.

NAPIHIREK.

— (Időjárás.) A depresszió az Atlanti oceánról Skandinávia fölé került, a maximum pedig délen maradt. Európában az idő meleg és igen kevés eső, csupán Orosz- meg Németországban esett, hol gyenge zivatarok is voltak.

Házunkban az idő száraz, derült volt és a hőmérséklet egyes helyeken 30 fok C-ra is emelkedett.

Jóslat:

Meleg idő várható, legfeljebb az ország északi részein elvélve zivataros esőkkel.

Hőmérséklet: + 27,5 C. fok.

— (A herceggímás nyaralása.) Vaszary Kolos biboros herceggímás ma reggel 8 órákor Berger Márk pápai kamarás, szertartásmester, dr. Jordán főorvos és egy ápolónő kíséretében rendes nyári tartózkodási helyére, Balatonfüredre utazott. Az agg főpát előreláthatólag az egész nyarat a fürdőhelyen fogja tölteni s augusztus közepén jó ismét a fővárosba.

— (Udvari ebéd.) Tegnap este 6 órákor a budai királyi várakban családi udvari ebéd volt, amelyen ő felségén kívül résztvettek: Mária Jozefa főhercegnő, Ferenc Szalvator főherceg, Mária Valéria főhercegnő, Frigyes főherceg, Izabella főhercegnő, Mária Henrietta főhercegnő, József főherceg, Klotild főhercegnő, Erzsébet Henriette főhercegnő, József Agost főherceg és Augustia főhercegnő; továbbá Attens grófnő főudvarmesternő, Lamoyska grófnő udvarhölgy, Salm gróf főudvarmester, Bellegarde gróf szolgálattevő kamarás, Korniss grófnő palotahölgy, Bigot de St. Quentin gróf főudvarmester, Okolicsányi Olga udvarhölgy, Szirmay grófnő udvarhölgy, Batthyány Béla gróf szolgálattevő kamarás, Zichy grófnő udvarhölgy. A kíséret közül: Liechtenstein herceg lovassági tábornok, első főudvarmester, Paar gróf lovassági tábornok és Bolfras tábornok főhadsegédek, aradvári König Károly a kabinetiroda főnöke, Kerzl dr. udv. tanácsos, udvari orvos, Apor báró, Gozani márkai és Driancourt szárnysegédek, Podhoránszky őrnagy, Margutti százados, valamint Skrem őrnagy, Török lovassági százados és Comle Maquoni, a testőrség parancsnokai és a várőrség parancsnoka.

— (Lónyay Elemérné grófné) hat hétig tartózkodott az olaszországi Salsomaggiore-ban, amelyet friss egészséghelyen hagyott el. A grófné visszavonultan élt a fürdőhelyen s most pompás szinben van. Hosszabb ideig időzött nála férje, gróf Lónyay Elemér is, akit most Velencébe utaztak. A napokba Bodrog-Olasziba érkeznek s a nyarat az idén is St.-Moritzban (Engadin) fogják tölteni.

— (Eduárd király látogatása.) Berlinből írják, hogy Eduárd király még április végén bejelentette Vilmos császárnak, hogy meg akarja őt látogatni Berlinben, de akkor már meg volt téve minden előkészület a császár földközi tengeri utazására s így az angol király látogatása későbbre maradt. Most nemrég Eduárd király tudatta Vilmos császárral, hogy kieli tartózkodásakor fogja meglátogatni s ezt a császár örömmel fogadta. Abból a körülményből, hogy Eduárd király már előbb Berlinbe készült és most Kielben találkozni fog Vilmos császárral, arra következtetnek politikai körökben, hogy az uralkodók találkozása politikai szempontból fontos tanácskozással fog járni.

— (Ferdinánd fejedelem Gömörmegyében.) Ferdinánd bolgár fejedelem rövid tartózkodásra Pohořelloba (Gömörmegye), hátyja, Fülöp kóburgi herceg birtokára érkezett, ahonnan Ebenthalba utazik, ahol bejárja anyját és gyermekeit, akik Mentoneből érkeznek oda.

— (A Vörös Kereszt-Egyesület közgyűlése.) A magyar szent korona országai Vörös Kereszt-Egyesülete ma tartotta országos közgyűlését Csekonics Endre v. b. t. tanácsos elnöke alatt. A közgyűlésen igen nagyszámú s előkelő közönség jelent meg, melynek sorában ott voltak többek között: báró Hornig Károly I. alelnök, Pejacevich Tivadarné grófné alelnöktárs, Darányi Ignác t. alelnök, dr. Babarcezi Schwarzer Ottó főgondnok, dr. Farkas László főjegyző, Latinovich János és Csávossy Béla igazgatók, Babics József és Münnich Aurél jegyzők. A közgyűlést megelőzőleg előterjesztés volt dr. Darányi Ignác elnöke alatt. Ezen megállapodtak arra vonatkozólag, hogy a központi választmányban, az igazgatóválasztmányban s a számvizsgálóbizottságban kik jelölendők ki. Elnök egyben szép szavakban üdvözli Pejacevich Tivadarné grófné második társalelnököt, aki ezuttal először jelent meg az egyesület palotájában.

A napirendre térvén át: Dr. Farkas László kir. tanácsos, főjegyző bemutatta az egyesület 1903. évi jelentését és azt főbb vonásokban ismertette.

Latinovits János főrendiházi tag, igazgató előterjesztette az 1903. évi zárószámadásokat és a számvizsgálóbizottság jelentését. Ezekből kiténik, hogy az egyesület jövedelmező vagyona a központban 2,348,204 korona 11 fillér, a nem jövedelmező ingatlanok és felszerelések értékei 2,316,681 korona 22 fillér, a külön kezelt sorsjegyalapok kitesznek 9,374,165 korona 34 fillért, a választmányok és főkegyeltek megtakarított vagyona 1,108,598 korona 85 fillér és a horvát-szlavonországi egyesületek vagyona 248,469 korona 30 fillér. Az országos közgyűlés a számadásokat jóváhagyta és úgy a központi választmányt, mint az igazgatóságnak a mult évre a felmentést megadta.

Majd választásra került a sor. Babics József jegyző tudatta az előterjesztelt megállapodásait és annak alapján a központi választmányban megüresedett helyekre közfelkiáltással a következők választottak meg. A női osztályba: gróf Berchtold Richárdné, galánthai Bessenyei Ferencné, Bischitz Matild, Hegedűs Sándorné, özv. gróf Hunyady Lászlóné, özv. Karlovsky Zsigmondné, dr. Münnich Aurélné, özv. Schnierer Aladárné, gróf Szapáry Gyuláné, özv. gróf Teleki Sándorné urhölgyek és Máday Izidor, Rónay Jenő, Vaszary Kolozs bíbornok és gróf Vigyázó Ferenc urak. A férfi osztályba: Burchard-Béla váry Komád, Hevesy Bisicz Lajos, Huszár Kálmán, báró Kemény Kálmán, Latinovits János, Meszlényi Gyula, gróf Nádasdy Ferenc, báró Révay Gyula, dr. Babarcezi-Schwartz Ottó, Schweiger Márton, Szabó János és gróf Vigyázó Sándor urak. Továbbá a horvát-szlavonországi egyesületek megválasztották: másodelelnökül Cseh Ervin horvát-szlavon-dalmát minisztert, másodelelnöksül gróf Pejacevich Tódorné szül. Vay Lilla bárónőt, választmányi tagokul a női osztályba: Krajesevics Ottóné, Kresic Vladimírné, Mosinszky Adolfné, Prongrác Zóra, Rakovacz Lászlóné és Sprevec Ferencné urnöket, a férfi osztályba: gróf Erdődy Rezső, Krajesevics Ottó, Kresic Vladimir, dr. Sosirnik János, dr. Rakovacz László és Scobroth Zsigmond urakat. Gróf Csekonics Endre elnök szívélyes szavakban üdvözölte a megválasztottakat, különösen gróf Pejacevich Tódorné szül. Vay Lilla bárónőt, a horvát-szlavonországi tagok II. alelnöksül a lemondott gróf Khuen-Héderváry Károlyné helyébe választottak meg. A közgyűlés után a központi választmány tartotta alakuló ülését.

— (Mikes Kelemen.) Kézdivásárhelyről jelentik, hogy Háromszék megyében mozgalom indult meg, hogy zágoni Mikes Kelemennek, Rákóczi hűségű kisérijének, Rákóczi mellett pihenő hamvai a fejlődésével együtt szülőföldjére hazahozassanak. A mozgalom kezdeményezője a sepsiszentgyörgyi székel Mikó-kollegium előjárósága és élére gróf Haller Jánost, Háromszék megye főispánját nyerték meg, kinek intézkedése folytán Háromszék megye legközelebbi közgyűléséből felterjesztésben kérni fogja a kormányt a kérés teljesítésére és hasonló felterjesztések tételére az összes törvényhatóságokat átiratban megkeresik.

— (A képes levelező-lap feltalálója börtönben.) Az a sok képes levelező-lap, melyen híres szépségek, államférfiak, művészek s művésznők díszlenek, elszigyenkeznek, ha érezni tudna. Mint ugyanis Londonból jelentik, William Green-t, a képes levelező-lap és kinematográf feltalálóját, aki néhány hét előtt csódba jutott, hamis bukás miatt két hónapi fogságra ítélték.

— (Oláh igazgató Torontálban.) Nagyszentmiklósról írják: Felső-Torontál hazafias lakosságát időről-időre egy oláh igazgató banda botránkoztatja meg. E bandának székhelye Nagyszentmiklós és feje Opreán Nesztor dr. ügyvéd. Annak idején az egész népisajót foglalkoztatták ennek a lázítónak ténykedései és nemzetellenes izgatásért a nagyszentmiklósi főszolgabíró által ő és társai a tél folyamán 2—2 napi elzárásra és 100—100 korona pénzbüntetésre ítéltettek. Opreán dr., dacára az ítéletnek, azóta sem szünt meg kirohanásokat intézni a magyarság ellen s a minap is olyan dolgot scenirozott, amely minden hazafinak legnagyobb megbotránkozását hívta ki. E hó tizenegyedikén ugyanis, görög-keleti számítás szerint május 1-én, cseledejéi által olyan májusfűt állított haza elé az utcára, amelynek ormán egy piros-sárga-kék színekből összeállított oláh lobogó lengett s még a koszoruban elhelyezett rózsák is ugyanilyen színrendben sorakoztak. Hadfy főszolgabíró a májusfa díszét azonban elkoboztatta és Opreán ellen az eljárást megindította. Opreán vakmerőségét mi se jellemzi jobban, mint az, hogy 15-ére virradó hajnalon, nagy muzsikaszó mellett ismét fölállította haza előtt ugyanazon májusfűt; díszítésében azzal a különbséggel, hogy a piros és kék színek közül a sárga hiányzott. A májusfűt a fülhaborodott járókelők még korán reggel kiásták és beszolgáltatták a főszolgabírói hivatalba. A város hazafias közönsége a legnagyobb megbotránkozással tárgyalja Opreán újabb merényleteit s elkéséredéssel találja, hogy a magyar törvények őrei meddig türik még eme. börtönben sehogys sem férő lelketlen agitátornak törvénysértéseit?

— (Vecsey Feri az angol királynénál.) Londonból írják: Alexandra királyné Vecsey Feri, a néhány hete Londonban hangversenyző kis hegedűművészt, meghívta a Buckingham-palotába. A gyermek, akit edesanyja kísért a zongorán, több darabot játszott. A királyné nagy elismeréssel nyilatkozott a zseniális gyermek játékaról. A hangverseny után a királyné a kis művész szüleihez tért, míg Ferike a szomszéd szobában a velszi herceg gyermekeivel játszott. Egy udvari tisztviselő megkérdezte a fiúskától, hogy a palota látványosságai közül leginkább mit szeretne látni. A kis Feri az ágyukra volt kíváncsi. Amikor lenn a palota udvarában megmutatták neki az éreszörnyeteket, a jelen voltak nagy multságára túlremellenül kívánta, hogy süssék el az ágyukat. Ennek a kívánságnak természetesen nem tehettek eleget, ami nagyon elkedvetlenítette. Két óráig tartó ottidőzés után a Vecsey-család elhagyta a király kastélyt.

— (Rektor és dékánválasztás a műegyetemen.) A budapesti magyar királyi József műegyetemen tegnap választották meg az 1904—1905. tanévre a rektort és a dékánokat. Rektorrá újból egyhangulag Hauszmann Alajos építész tanárt választották meg s így a prorektori tisztséget Hosvay Lajos tölti be. A mérnöki és építészeti szakosztály dékánja Bodola Lajos, prodékánja Rados Gusztáv, a gépészmérnöki szakosztály dékánja Lőzár Pál, prodékánja Rejthő Sándor, a vegyészeti és egyetemes szakosztály dékánja Klein Gyula, prodékánja Réthy Mór lett.

— (Sikkasztó uradalmi főtisztviselő.) Nyitrai tudósítónk táviratozza: Kaiser Ernő, a sasvári es. és kir. uradalom főtisztviselője és pénztárosa, az ottani kaszinó elnöke, az uradalom terhére elkövetett nagy sikkasztás után családjával együtt megszökött. A sikkasztást a központi kiküldött fedezte fel, mire Kaisert állásából felfüggesztették. A megszökött körözését elrendelték és lakását zár alá helyezték. A sasvári takarékpénztár is erősen érdekelve van. Sasvárra Bécsből egy magasabb tisztviselő érkezett, ki a sikkasztott összeg nagyságára nézve megindította a vizsgálatot. Kaiser vezetőszeretett vitt Sasvár társadalmi életében.

— (A Margitszigeti rózsáünnepély.) A népszanatoriumok alapja javára rendezendő rózsáünnep hölgybizottsága tegnap délután ülést tartott, melyen díszes és előkelő hölgyközönség gyűlt egybe. Lukács főispán ismertette az ünnepély célját. Bayer Béláné, Vajda Zsigmond festőművész, Pogány Mór műépítész előterjesztették a terveket, melyeknek nagy arányai rendkívül kellemesen lepték meg a nagy számban összegyűlt rendezőseget. Vajda festőművész a magyar regé- és mondavilágot s történelmi képeket tervez, melyeknek alakjait a

főváros szereplő társasága szolgáltatja. A bizottság a következő hölgyekből állította egybe az elnökséget: özvegy gróf Almásy Kálmáné, gróf Wenckheim Frigyesné, Lukács Györgyné, mint az egylet elnöknői. Ezeket kívül elnökökké választották: Zsilinszky Mihályné, Bayer Béláné, Csiky Kálmáné, Gál Jenőné, Haydn Imréné, Hellebronth Jánosné, gróf Keglevich Arthurné, Margittay Tihamérné, Neruda Nándorné, özv. Pulszky Ferencné, Svarcz Félixné, Spelt Ferencné, Vajda Zsigmondné. A bizottság elhatározta, hogy az ünnepély nagy arányához mérten állapítja meg az ünnep műsorát. Lesz három nagy színpadon állandó művészi előadás; három katonazenekar monstre hangversenye; a sporttelepen football-matchés egyéb sportversenyek; nagy regattafelvonulás, kerékpár-virágkorzó, dalárdák, este szerenáda Dunán, a sziget fényes kivilágítása, egészen ujszerű tűzijáték, a katonazenekarok együttes takarodója nagy lampionos felvonással s végül tánc. Mindezekért a bizottság egy korona belépődíjat állapított meg, melyben bennefoglaltatik a sziget belépődíja is. Gyermeknek 20 fillért fizetnek. Hőjegy egy korona 20 fillér. Az ünnepély napjával a bizottság június hó 5-ét, vasárnapot állapította meg.

— (Rigó Jancsi hercegnője.) A kevély Rigó Jancsinak immár befellegzett. Az eldobott hegedűt immár fel is vette s játszik füstös kávéházakban a mindennapiért. A szerelmes Chimay hercegnő ugyanis, aki dusan ellátta pénzzel szerelme lovagját, megszökött tőle egy olaszszal. Egy párisi távirat így mondja el röviden ezt az esetet: A párisi magyar egyesület a minap negyvenéves fennállásának ünnepét ülte, ott hegedült Rigó Jancsi és maga mesélte el honfitársainak, hogy a szép Ward Klára, akit ő Chimay hercegtől hódított el, most ő tőle vált meg bucsuzatlanul, még pedig nem egyedül, hanem egy derék és lohogó véru nápolyi férfi kíséretében. Busan szökött ezen az estén a Rigó Jancsi hegedűje, a régi, becsületes szerszám, amelyhez immár, mint keresetforráshoz tért vissza a hercegnő cigánya.

— (A posztkiszli tolvaja meghalt.) Csombor Imre, az 1884-ben világszerte óriás szenzációt keltett posztkiszli lopás egyik tettese, tegnap délután meghalt Viola-utca 8. sz. alatti lakásán. Csombor postaszolga volt s Szubisics József nevű társával kerek egyegyed millió forintot emelt el, oly nagy ügyességgel, hogy a vizsgálat folyamán még csak gyanuba sem keveredtek. A lopás után egy évre mindketten kiléptek a posta szolgálatából. Csombor korcsmát nyitott az Üllői-ut elején, Szubisics pedig Zarába költözött. Az idő telt, mult s kerek tizenhárom esztendő múlva, 1897-ben, a véletlen kipattantotta, hogy Csombor a posztkiszli egyik tolvaja. A lopott ezreket képrámákba dugva tartotta s ezek egyike valamiképpen lepottyant s kihullottak belőle az anyagos bankók. Az ezresekkel teli képrámáknak persze híre ment s tudomást vett róla a rendőrség is. A vizsgálat során derült ki azután, hogy a csöndes korcsmáros, Csombor, tulajdonképpen igen nevezetes férfit, a posztkiszli tolvaja. Csakhamar kinyomozták Szubisicsot is Zarában. Mindkettőt letartóztatták s vagyonukat elkobozta a kincstár. Csombor a magyar törvények alapján elévülés folytán kikerülte a büntetést, Szubisics azonban, mert osztrák törvények szerint nincs elévülés, még ma is börtönben ül. Az anyagilag teljesen tönkre jutott Csombor Imre ekkor új életet kezdett s feleségével, Zsengellér Zsuzsannával együtt küzdött a mindennapiért. Az utóbbi időben a Viola-utca 8. számú házában laktak s a házban feleségének fehérenmű-tisztító intézete volt. A megpróbáltatásoktól erősen megtört Csombor pár hét előtt influenzazt kapott s az abból támadt tüdőgyulladás ölte meg.

— (Az osztálysorsjáték) mai húzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:
20.000 koronát nyert: 90902.
10.000 koronát nyert: 20467.
2000 koronát nyertek: 40054 47802.
1000 koronát nyertek: 17148 70480.
500 koronát nyertek: 15254 24763 33823 67344 92192.
300 koronát nyertek: 1202 1961 2123 26073 26375 38217 47587 61295 67972 86699 109570.
100 koronát nyertek: 96 2264 9814 10782 12839 13624 15740 15976 21292 24281 37216 40966 43617 44854 45160 47027 49879 54321 58613 58756 58963 59329 60550 65654 66475 73639 77392 82359 82909 86126 86148 89178 89016 92979 93205 95115 95435 86342 99413 99848 99943 105550 108474 108636.
A többi kihuzott számok 49 koronát nyertek.

NYILTTÉR. *) Vérgyógyítás. Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és hörbajoknál** Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyetemi orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van **Budapest, V., Váci-körut 18. szám alatt.** Rendelés naponta 9—12-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéze betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

= A vasutasok ügye. A budapesti kir. ügyészség vádirata alapján a büntetőtörvényszék június harmadikára tüzte ki a végtárgyalást a sztrájkbizottság tagjai ellen indított bűnpörben. Az ügyészség **Sarlay János** állomásfőnökhelyettesét, **Seide Arthur** főellenőrt, **Lorber József** hivatalnokot, **Janovits Miklós** hivatalnokot, **Kósa Lajos** hivatalnokot, **Margulit Kálmán** ellenőrt, **Veréb Mihály** kocsirendező, **Komlós Manó** segédmérnököt, **Potince Lajos** hivatalnokot, **Breuer Ferenc** hivatalnokot, **Kardos Antal** kocsirendező, **Turchányi Pál** hivatalnokot, **Kacsó Gyula** gépvezetőt és **Faludy József** állomásfőnököt a btk. 480. szakaszába ütköző s a 481. szakasza szerint minősülő **hivatali hatalommal való visszaélés** címén azzal vádolja, hogy április hónap 19-én és következő napjain hivatali kötelességüknek teljesítését összehangolt következtében megtagadták és erre a **vasutasok tizenhárom bizottsága** elnevezés alatt a magyar királyi államvasutak alkalmazottait ország-szerzte rábírták. A tárgyaláson **Oláh András** bíró fog elnökölni, a vádhatóság képviselője **Magyar István** dr. királyi ügyész lesz. Tanuképpen megidézte a bíróság a tárgyalásra **Serbák Elek** dr. államvasuti igazgatósági titkár, továbbá **Vörös László** és **Dobieszky Sándor** országgyűlési képviselőket.

Szegedről jelentik: A királyi ügyészség tegnap kézbesítette a szegedi üzletvezetőség a vasutasok sztrájkmozgalmában tevékeny részt vett tizenhat tisztviselőnek a vád alá helyező indítványt, melynek egy példányát **Uharik Béla**, a most kinevezett üzletvezető is megkapta, ki erre a **tizenhat vasuti tisztviselőt azonnal felfüggesztette** állásától és illetményeiket is megszüntette.

KÖZGAZDASÁG.

Az olasz bor ellen. A Zalamegyei Gazdasági Egyesület az olasz borvám ügyében **Hertelendy Ferenc** főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen határozatilag kimondták a többi közt, hogy a Zalamegyei Gazdasági Egyesület a borvám-kérdésben általában **szabadon az autonóm vámtarifában tervezett husz aranyforintos vámtétel álláspontjára helyezkedik** és ebből egy államnak sem hajlandó engedni; az újonnan megállapítandó borvám tétele mellett a hordó is, amelyekben a bort behozzák, mint külön kereskedelmi cikk és mint új áru elvámolandó; a tengermelléki bortermező vidékekről a magyar vagy osztrák kikötőkbe való bor-kivitelnél a borcsempészet leghatásosabban meggátolandó.

A Békésmegyei Gazdasági Egyesület dr. Zsinszky Endre elnöke alatt tartott népes igazgatóválasztmányi ülésén tárgyalás alá vette a Bortermelő Országos Szövetségének és a Szőlősgazdák Országos Egyesületének átiratait, amelyekben az olasz borvámklauzula ellen való állásfoglalásra hívják fel az egyesületet. Az igazgatóválasztmány egyhangú határozattal kimondta, hogy a borvámklauzula s a borbehozatalnak adandó mindennemű kedvezmény ellen felirattal fordul a kormányhoz és a törvényhozáshoz. Ugyancsak ez ülésen elhatározták, hogy a luxussóvásárt a jövő évben megismétlik és tenyész-szarvasmarhavásárt is rendez jövőben az egyesület.

A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület közgyűlése. A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület május 16-án tartotta 44-ik évi közgyűlését. Jelen voltak gróf **Pálffy István** v. b. t. t. elnök elnöke alatt: **Bartal Aurél** főispán II-od elnök, **Molnár László**, **Oláh Miklós**, **Heim Gyula**, **Prikkel Lajos**, **Weszely László**, **Gülcher Jakab**, **Schwarzer Jenő**, **Nagy Agoston**, gróf **Pálffy Béla**, **Farkas Lőrinc**, **Klempa Bertalan**, **Fehér Zoltán**, **Jandly Döbrentey**, id. **Olgay Arpád**, **Nagy Miklós** egyesületi pénztáros, **Horváth Jenő** titkár stb. Gróf **Pálffy István** v. b. t. t. elnök meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket. Konstatálta, hogy az egyesület vagyoni állapotai teljesen kielégítőek s dacára annak, hogy a múlt évek rendkívüli terheket róttak az egyesületre, az előző évben is sikerült az egylet költségvetésében a szükséges egyensúlyt biztosítani. **Horváth Jenő** g. e. titkár ismertette a múlt évi számadásokat. 42717 kor. 37 fill. kiadással szemben 38038 kor. 28 fillér kiadás mutatkozott, ennek folytán az egyesület számadása 1903-ban 4679 korona 9 fillér felesleggel zárult. Bemutatta az ügyvezető titkár az egyesület kezelése alatt álló számadásokat is, amelyek szerint az állattenyésztési alaprak pénzkészlete 6185 korona 69 fillér, a gróf **Pálffy János**-féle **inségsmagtár-alap** pedig 11.839 korona 22 fillér tisztá vagyont tüntet fel. A közgyűlés a számadásokat helyeslőleg tudomásul vette s a pénztárnoknak a felmentvényt megadta, egyben pedig elhatározta, hogy a vármegye főszolgabírának és a városok polgármestereinek, akik a tagsági díjak behajtása körül nagy tevékenységet fejtettek ki, meleg köszönetet szavaz s kéri azokat, hogy ez irányban támogassák az egyesületet a jövőben is. A közgyűlés a választmány megüresedett helyeire beválasztotta: **Rohrer Ferenc** udvari tanácsost, **Frigyes főherceg** uradalmának főigazgatóját, **Veszely László** Pálffy-szeniorátusi számtartót és **Bollizsár József** magyar királyi telepítési felügyelőt. Ez alkalommal bejelentette **Pálffy István** pozsonyi gróf, hogy az egyesület alapítótágjainak sorába 200 korona összeggel beléptek: **Rohrer Ferenc** és **Fehér Zoltán**, amit a közgyűlés örömmel vett tudomásul. **Horváth Jenő** egyesületi titkár számolt be arról, hogy a vármegye kiszáradái között 300 q. «Hanna»-árpavetőmag osztatott ki az árpa-köztermelés javítása céljából 11 koronás kedvezményes áron és hogy ugyancsak a kisgazdák számára nagyon jutányos áron 50 vasuti kocsiakománnyal erőtakarományt szereztek be. A közgyűlés az igazgatóválasztmány javaslatára az egyesület kebelében működő méhészeti szakosztály segélyezésére 150 koronát szavazott meg. A közgyűlés berekesztése előtt **Ozmics Géza** egyesületi tag hívta fel a gazdasági egyesület figyelmét arra, hogy a vármegye területén célszerű volna Moson vármegye példáján okulva **tejszövetkezeteket** létesíteni. Ezen indítvánnyal szemben **Bartal Aurél** II-od elnök kijelentette, hogy a Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület már régebben foglalkozik a vármegye területén a tejszövetkezetek létesítésével s hogy ez dacára a rendkívüli kedvező ajánlatoknak, még mindeztideig nem sikerült, az csak annak tulajdonítható, hogy egészen más helyviszonyok a mérvadóok vármegyénkben, mint Moson vármegyében. Egyébként megnyugtatta a felszólalót, hogy ezt a kérdést az egyesület állandóan felszinen tartja és mindent elkövet a jövőben is arra nézve, hogy mihamarabb tejszövetkezetek legyenek létesíthetők a vármegye területén. — Ezekután, a tárgyszorot kimerültevel, a közgyűlés véget ért.

A gazdák szervezkedése. A földmivélsügyi miniszter a **nagyiváni** kisbirtokos gazdák szövetségének, a **székelykevei** olvasó és gazdakör, az **ipolyzági** gazdakör alapszabályait és a **Krassósörényvármegyei Gazdasági Egyesület** módosított alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Ma már a tőzsdén a nagy szárazság folytán félelmetes évet kezdtek rebesgetni, melynek van is némi alapja, mert az időjárás az egész kontinensen oly kedvezőtlen, hogy ezen föltevést némileg igazolja. Ma Párison át Oroszországból a vetések igen kedvezőtlen állapotáról adnak hírt. Magyarországból az összes tudósítók egybehangzóan jelentik, hogy a vetések az utolsó napokban még inkább rosszabbodtak ugyanarra, hogy egy tartós eső csak némileg javítaná a gabonavetéseket, míg a takarmányfeléket a hideg és száraz időjárás teljesen tönkre tette.

Készáru-piac.

Buza elég jó kínálat és tartózkodó vételkedv mellett elkelte circa 28.000 mm. buza, kezdetben változatlan, később finomabb 5, míg gyengébb minőségű áru 10 fillérig olcsóbb árakon.

Rozs mérsékelt forgalom mellett gyengébb.

Takarmányárpa ártartó.

Zab és tengeri változatlan.

Buza:

Tiszavidéki: 100 mm. 81 k. 9.— korona, 500 mm. 80 k. 8.975 korona, 500 mm. 80 k. 8.95 korona, 100 mm. 80 k. 8.95 korona, 100 mm. 80 k. 8.85 korona, 350 mm. 79.5 k. 8.925 korona, 2000 mm. 79.2 k. 8.90 korona, 200 mm. 79.3 k. 8.875 korona, 200 mm. 79 k. 8.85 korona, 600 mm. 79 k. 8.80 korona, 1400 mm. 79 k. 8.70 korona.

Hódmezővásárhelyi: 4600 mm. 79.2 k. 8.85 korona.

Pestmegyevidéki: 300 mm. 79 k. 8.70 korona, 100 mm. 79 k. 8.75 korona, 500 mm. 78.5 k. 8.65 korona, 720 mm. 77 k. 8.60 korona, 150 mm. 78.5 k. 8.65 korona, 100 mm. 77 k. 8.65 korona, 300 mm. 77.5 k. 8.65 korona, 1000 mm. 77 k. 8.45 korona.

Budai: 200 mm. 77.5 k. 8.60 korona.

Tolnai: 1640 mm. 77 k. 8.525 korona.

Bánsági: 3800 mm. 76.5 k. 8.50 korona, 1500 mm. 77 k. 8.475 korona, 1900 mm. 76 k. 8.425 korona.

Rozs: 200 mm. 6.55 korona, 300 mm. 6.525 korona, 100 mm. 6.49 korona, 100 mm. 6.40 korona, 100 mm. 6.375 korona.

Zab: 100 mm. 5.80 korona, 100 mm. 5.65 korona, 100 mm. 5.50 korona.

Tengeri: 1400 mm. 5.20 korona.

Érték-tőzsde.

A nagy hadügyi kiadások okozta felháborodás szűnőfélben van s mint hogy a pénzügyviszonyokban eddig kedvezőtlen fordulat nem állott be, a spekuláció nyugodtabban itéli meg a helyzetet. Az ebből kifolyólag bekövetkezett javulást elősegítik a külföldi piacok magasabb jegyzései is, úgy hogy a déli tőzsdén a nemzetközi papírok tetemesen javult árfolyamokon zárulhattak. A helyi piacon a Magyar Ászfalt részvények további kínálat tárgyát képezték.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Osztrák hitel	635.50	636.50	636.—	—
Magyar hitel	744.—	748.—	747.50	—
4% koronajáradék	97.05	97.10	97.15	—
Leszámitolóbank	452.50	452.50	—	—
Jelzálogbank részv.	498.50	498.50	—	—
Rimamurányi	485.—	485.50	485.50	—
Allamvasut	634.—	636.—	636.—	—
Városi villamos	327.50	327.50	—	—
Budapesti Közfut	574.—	574.—	574.—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	637.25	—	—	—
Magyar hitelrészv.	748.50	—	—	—
4% koronajáradék	97.15	—	—	—
Leszámitolóbank	452.50	—	—	—
Jelzálogbank részv.	499.—	—	—	—
Rimamurányi	485.50	—	—	—
Allamvasut	636.—	—	—	—
Városi villamos	329.50	—	—	—
Budapesti Közfut	574.50	—	—	—

Felelős szerkesztő: **MAGYAR GYULA.**

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállata.

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerinti megrendésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök. 102

Minden szó 3 fill. **APRÓ HIRDETÉSEK** A legkisebb hirdetés ára: 30 fillér.

A Magyarország minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésközlésekre ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszlevelet beküldi. Ha valaki körülíményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszlevelet felül még 40 fillér küldendő.

Méhészársaknak
Gyakorlati Méhészkönyvet egy koronáért küldök. — Kovács Sándor méhész, Baranya-Csuzán.

Tanítónő kerestetik,
aki szerényebb feltételek mellett vállalkoznék arra, hogy egy tanulmányában kissé hátramaradt elemi iskolás fiút vizsgára előkészítsen. Cím a kiadói-vatalban. (5027)

Két kis
Singer varrógép olcsón eladó. Izabella-tér 3. Habán.

Dijtalanul
adok felvilágosítást és minden elegendő költség nélkül eszközök ki 200 kor. után 4 kor. havitörlesztéses (kezesség mellett), továbbá 200 kor.-tól 400 kor.-ig terjedő (kezesség nélküli) és legelőnyösebb ingatlan, tisztviselői és 1000 koronán kezdődő rendes váltókölcsönöket. Végül 1070 kor.-ig terjedő s azonnal folyosítható 8%-os, rövid lejáratu magánkölcsönöket. Bankképviselői iroda. IV. Képiró-utca 11. sz., III. em.

Butort
és kárpitos munkákat részletfizetésre is ad Löwy Lipót, VI., Lázár-utca 18.

Ingyenesen
közvetitek mindent a világon! választékeket kérek. «Telegdi» Marosludason.

Keresek
egy használt szódavizgyártási és egy tejgazdasági berendezést megvételre ajánlatok. — Márkus Testvérek. Csökölly, Somogy.

Megvételre
keresek nyolcas cséplőhöz való vaskerekeket. Csapó Bálint, Uzdí-Szent-Péter.

Pénzkölcsönt!
Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokaik nagy kamatu adóság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamat fizetendő s mely kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénzintézet azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon

Grünsfeld S.-hez
Budapest, Király-u. 23. sz.

Domonkos Lajos
uri és női cipész mester
Budapest, Teréz-körút 32.
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipők-ből a lezölcsőbb árban. — Mértékszerinti megrendelések julányos árban és pontosan eszközöltetnek.

1 forint
heti részletre elegáns férfiruha mérték szerint olcsó árban kaphatók. Weisz Jakab József-körút 31/a.

Használt férfiruhákat
fehérműt, szőrmeárukat s.b. veszek legmagasabb árban. Singer Márkus, Lujza-utca 16., ajtó 10. sz.

Szobákat
csékély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/II.

Van szerencsém a n. é. közönségnek figyelmében ajánlani a Soroksári-utca 41. sz. alatt levő vendéglői helyiséget. — Hol kitűnő magyar konyha és hami-sítatlan magyar borok kaphatók. Különösen ajánlom ó-budai fehér rizliug és vörös boraimat. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Teljes tisztelettel
Lintebner Odón,
vendéglős.

Egy üzlethelyiség
novemberre kiadó. IX. ker., Csillag-utca 4. szám.

Gyönyörű!
Marchal Niel rózsákat megtelelő árban kapható. Rosenkranz, Götz, Ausztria.

Lakásokat
csékély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/I

Huszár Károly
címer és címtábla festő.
Készít: fa, vászon, bádog, öntött és üveg-címtáblákat. Specialista üveg-címtáblák készítésében.

Budapest, IX., Soroksári-u. 21.

Alapos oktatást
a francia, angol, olasz, magyar és német nyelvben (társalgás, nyelvtan, irodalom, levelezés, stb.) ad egy urnó, ki az illető országokban tartózkodott. — Kifűnő ajánlatok. Kiváló jó módszer. Erzsébet-körút 58., II.

Eladó
ebédli és matracdivánok, ottománok, jó és olcsón. Fűzéri kárpitos, Magyar-utca 23. szám. Javításokat elfogadok. 13

Az egyedül létező valódi angol **SZÉPÍTŐSZER**
a Balassa-féle valódi angol **UGORKA-TEJ,**
mely azonnal eltávolít minden szepit, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mitesszer) stb. és az arcnak friss üdöselget, fiataloságot kölcsönöz.
Egy üveg ára 2 K, ehhez Ugorka-szappan 1 K, poudra 2 K.
Főszékhely: **Balassa Kornél** Gyóg- BUDAPEST-
dési hely: szertára Erzsébetfalva.
Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapesten: Török József gyógyszerárban, Király-u. 12. és Andrásy-ut 28.

Figyelem! Cégünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden évének, ki 12 forintot meghaladó rendelmenyt tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy **életnagyságu fényképet** teljesen ingyen

Az ipar 12 forint 1 darab összecsockható vasúgy adó-sodrony-betéttel, 3-rétli matracocall és terítővel.

csodája! 12 forint 50 krajcár egy darab selyempaplan fodroccall és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

Megrendelhető csakis **GICHNER TESTVÉREK** BUDAPEST, Muzeum-körút 27.
Párlan- és matracgyár, szőnyeg- és vasbutorraktár.
Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

90 kr. Minden órajavítás arany, ezüst és drágakő beváltás a legmagasabb árban **Schiller** Izsó IV., Királyi Pál-utca 12. sz.

Olcsó KÁVÉ ÉS TEA

ARAK:

1 kl Háztartási	frt 1.20
1 • Portorico	• 1.30
1 • Portorico	• 1.50
1 • Kuba (finom)	• 1.70
1 • Kuba (legfinomabb)	• 1.30
1 • Gyöngy (finom)	• 1.50
1 • Mocca	• 1.40
1 • Mocca (legfinomabb)	• 1.50
1 • Arany Jáva	• 1.40
1 • Arany Jáva (gen finom)	• 1.60

Különösen ajánlom naponta frissen pörkölt kávéimat

1 kl Vegyes pörkölt kávé	frt 1.40
1 • Finom pörkölt	• 1.60
1 • Kuba pörkölt	• 1.80

Kávéhoz csomagolható:

1/4 kl Mandarin es. kev.	frt 1.60
1 • Mandarin es. kev.	• 1.85
1/4 • Háztartási	• 1.25
1/4 • Háztartási	• 1.55
1 csomag íróvelék	• 1.30

4 1/2 kilós postaszakná (melyben több fajta is küldhető) már a vidékre is teljesen bérmentve és elvámlva küld

Balogh László
Kávé- és tea-üzlettel üzlete BUDAPEST.
Fűzlet és iroda: (509)
VII., Rottenbiller-utca 12. szám.

SZŐLŐLUGAST
ültessünk minden házmellék és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Ezre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobb részt, ha magán is, természet nem hoz, ezért sokan nem érleik el eredményt eddig. Hol legmagasabb alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házatkat az egész szőlőérés idején a legkifűnőbb muskátly és más edes szőlőkkel. — A szőlő háztartásban mindenütt megterem s nincs oly ház, melynek fala mellett a legesekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekőbb dísz, anélkül, hogy legkivesebb helyet is elfoglalna az egyébre használatos részekből. Ez a leghaladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem. — A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatú katalógus bármikor ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Cím: Ermellőki első szőlőültetvénytelep N.-Kágya, u. p. Székelyhid.

Phonograph!!!
legszebb mulatság, tisztá, szép hanggal, értelmes előadással

Kellner és Steiner
Király-utca 58. szám.
Képviselők kerestetnek. (205)

BUTOROK a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók egy készpénzért, mint részletfizetésre **MEHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknek Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrásy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Budapestre utazók becses figyelmébe! **FOGAK 2 forinttól** és teljes fogsorokat rágásra beilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül. Eltört és nem jól illő fogsorok javítása 2 óra alatt 1 frttól. Amerikai fogműterem tulajdonos **Kovács I. Károly-körút 9.** (Gróf Hadik-palota) II. emelet, 8. Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.

N omatott a «Stephaneum» körforgógépén Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.